

כתר שם טוב

גליון שבועי בענין דרכי השגה ודביקות, יהודים ועליות, בדרך הכעש"ט הקדוש

שע"י חכמי ורבני ישיבת "כתר שם טוב" בראשות מו"ר שליט"א | ירושלים < בית שמש > מודיעין עילית < ביתר | גליון יג | פרשת תזריע תשפ"ד

המשכת המוחין בליל הסדר

החיות רצוא ושוב ממעם הנהגת הספירות, שיש קטנות ראשון וקטנות שני וגדלות ראשון וגדלות שני, ובאדם נקרא גם כן כך, כמו בעולם שנה נפש, ותקנה לזה שמעתי ממורי ביאור פסוק אהור וקדם צרתני כי בקטנות נקרא אהור ובגדלות נקרא קדם, ונקשר מדרגת אהור אל הקדם, כשיבא אל הגדלות, יחד שניהם עולין יפה: **כמונת פסיס לה ע"א**

המידות מושפעות מהמוחין

נפש האדם יש בה שלוש קומות:

בתחילה יש בו קומת ה**רצון** והמחשבה שבראש [חב"ד], שעולה ברצונו לעשות דבר מסויים.

אהור כך יורד הרעיון לקומת ה**מידות** שבלב [חג"ת נה"י], ששם נקבע המידות והגודל של הדבר.

ובסוף יורד הרעיון לידי **מעשה** בפועל על ידי כח העשייה [מלכות] שבנפש.

שלוש קומות אלו נקראים בכללות **נפש רוח נשמה** [ויש עוד ב' חלקים 'חיה יחידה' שהם מקיפים מעל הראש]. חלק ה**נפש** שורה בתוך הכבד, חלק ה**רוח** מאיר בלב, וחלק ה**נשמה** מקנן במוח - כמאמר ה'נשמה שבמוחי'.

עיקר האדם הוא ה**מידות** שבלב, שזהו חלק ה**רוח**, ושם הוא מקום הבחירה לבחור בין חלק ה**נשמה** דהיינו הכוחות הרוחניים המאירים במוח, לבין חלק ה**נפש** דהיינו היצרים הגופניים השולטים בכבד.

כאשר מישוה מכה את חבריו, הוא לא יזכור לאחר תקופה את הכאב הגשמי וגם לא את המחשבות שחלפו במוחו בעת ההיא, אלא את ההשפלה והבושה והעלבון שבלב, כי זה כל האדם, ה**מידות** שבתוכו.

אלא שהמידות מושפעות מהמוח. המידות עצמן יכולות לאהוב ולפחד ולפאר וכו', אך אינן יודעות **מה** לאהוב ו**ממה** לפחד, ולכן התינוק אוהב דברים פחותים ומפחד מדברים קטנים, והגדול אוהב דברים אחרים ומפחד מדברים גדולים יותר. שינוי זה בין הקטנות לגדלות אינו משום שהמידות משתנות אלא בגלל שהמוחין משתנים ומתרחבים. ככל שהשנים חולפות מתברר אצל האדם כי מיני-המתיקה שהוא כ"כ אהב בימי ילדותו אינם הדברים הכי טובים בעולם, ואת מקומם מחליפים דברים אחרים, גדולים יותר. כי כיון שיועד במחשבתו שדבר פלוני הוא דבר חשוב ויקר, מתעורר בלבו אהבה לדבר זה, וכן כשיודע במחשבתו שדבר פלוני הוא רע, מתעורר בלבו יראה ופחד מהדבר הזה.

ניטול לדוגמא את צמד המילים 'יראה - פחד - בושה'. הנה ה**יראה** היא במחשבה, שמבין שדבר פלוני גדול ונורא, וראוי שייראו מלפניו. וכאשר יראה זו מאירה בלב, מרגיש האדם **פחד**. כי פחד אינו הבנה

הענין מאיר אצל האדם בחזקה ובבהירות, הוא 'חי' את עצם הענין בלי לבדוק כל הזמן ביחס לעצמו, וכגון בליל הסדר יש אנשים שעסוקים עם עצמם האם כבר זכו להרגיש את המוחין והאם מרגישים אור והאם הכל הולך כרצונם, ואז יכולים לבוא לידי כעס ושאר דברים שיש להם יניקה מבחינת קטנות. אבל יש אחד שמתרגש עם עצם הענין שכלל ישראל יצאו ממצרים ויוצאים בכל שנה בליל הסדר ממצרים, ואינו רואה את עצמו במרכז הענין אלא חי את עצם יציאת מצרים בכללותו כפי שנוגע לכללות הבריאה, וזהו בחינת 'גדלות'.

ונמצא שמוח 'בינה' נכנס תחילה לתוך המידות באופן חיצוני של קטנות, ואחר כך מוסיף להכנס באופן פנימי של גדלות. הרי שתי דרגות, ובהמשך נכנס גם מוח 'חכמה' בקטנות ובגדלות, הרי לפנינו ארבעה שלבים.

לפי זה נמצא כי המוחין הנכנסים אל המידות שבלב יש בהם ארבע דרגות זה בתוך זה, כמו גלדי בצלים: תחילה נכנסת הדרגה החיצונית ביותר שהיא קטנות של בינה ואחר כך נכנסת הגדלות של בינה, לאחר מכן נכנסת הקטנות של חכמה ואחר כך הגדלות דחכמה.

ומבשרי אחזה אלוך, כי הקב"ה מנהיג עולמו על ידי ה'מידות' העליונות, והם מושפעות מהדעת האלוקית שיש בה כמה וכמה דרגות, ולא תמיד מאירה הדרגה העליונה של 'חכמה' בתוך המידות, וברוב הזמנים מאירה רק הארת 'בינה'.

והכלל הוא, שכאשר האדם עולה ברצונו לעשות רעיון מסויים, הרי זה מאיר אצלו עם רצון גדול להתפשט בלי חשבונות, וככל שהרעיון יורד ומתקרב אל המידות, הוא נעשה יותר עם הגבלות ופרטים וצמצומים, והרצון שהיה בתחילה באופן מגולה מתמעט וכמעט אינו ניכר מחמת המידות המגבילות אותו, אלא שמפעם לפעם מתחדש שוב אותו רצון עליון, ואז מתעורר רצון וחשק מחודש בכל המידות.

רצון זה נקרא 'מוחין' המאירים לתוך המידות, ובאופן רגיל מנהיג הקב"ה עולמו רק באמצעות המידות בלבד, ששולט שם צמצומים להשפיע לעולם רק כפי מעשי בני האדם, ויש שם רק הארה מועטת בלבד של המוחין מצד 'בינה' שממתיק מעט את הדינים עם הארת הרצון. ולפעמים מתגלה דרגה

בשכל אלא מידה מורגשת בלב. ופחד זה גורם שיהא לו **בושה** בחלק המעשה וימנע עצמו מלעשות דבר שהוא נגד רצון הדבר הנורא ההוא, וכמו שדרשו חז"ל (גדרים כ.). 'בעבור תהיה יראתו על פניכם' - זו בושה, 'לבתי תחטאו' - מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא.

מוחין דחכמה ובינה

יש שני מוחין המאירים בתוך המידות.

תחילה מאיר מוח '**בינה**' שהוא סוג מחשבה של פרטים, הוא מתחיל להתבונן על החיים ולקבל משמעות פנימית על תכלית החיים. ואם יבוא אחד וישנה אצלו את החשבון, ישתנה אצלו המסקנא, כי אינו רואה את הדבר בבהירות אלא לפי חשבון והתבוננות.

אחר כך מתחיל להתגלות בו מוח '**חכמה**' שאינו בדרך התבוננות אלא הוא הרגשה פנימית כאילו רואה את הדבר נגד עיניו בבהירות ושום אחד לא יוכל לשנות את דעתו ע"י חשבונות מאחר שהוא רואה את הדברים בחוש.

והנה שני המוחין מאירים בתוך המידות בכמה וכמה שלבים. תחילה באופן חיצוני הנקרא קטנות ואחר כך באופן פנימי הנקרא גדלות.

כי כל דרגה חדשה שהאדם נכנס אליה, עדיין אינה מאירה אצלו בחוש באופן פנימי, אלא שוכן בראשו בבחינת ידיעה באופן חיצוני בעלמא ומתעסק בכך בעיקר בחלק ההנהגה למעשה שזהו בחינת 'קטנות', ורק לאחר זמן זוכה שהדברים מאירים אצלו בפנימיות ובבהירות שזהו בחינת 'גדלות'.

וכל רעיון שהאדם שומע, או עבודה מחודשת שמתחבר אליה, בתחילה הוא שומע את הדברים ויכול למסור אותם לאחרים עם אותם מילים ששומע כי עדיין לא נעשו חלק ממנו אלא הם ידיעה חיצונית השוכנת במוחו, ולאחר תקופה לאחר שכבר נתיישבו הדברים במוחו ונעשה כחלק ממנו הוא מוסר אותם עם המילים שלו היוצאים מתוך תכונת הנפש הפרטית שלו.

והכלל הוא, שכאשר האדם עסוק עם עצמו - הרי זה בחינת 'קטנות', וכאשר מביט על הענין בכללותו בלי שייכות לעצמו - הרי זה בחינת 'גדלות'. כי כאשר

עליונה יותר של המוחין מצד 'חכמה' ואז מתעוררים המידות להשפיע ולהעניק בלי צמצום, והאור האלוקי מתגלה לעולם בלי דינים.

ישו"ת

הנה עד כה נתבאר שיש שני מוחין חכמה ובינה, ובכל אחד מהם יש שלב של קטנות ואח"כ שלב של גדלות, כזה:

חכמה		בינה	
גדלות	קטנות	גדלות	קטנות

אך האר"י הק' מסדר את הדברים באופן אחר, ש'חכמה' נקרא אבא ואימא עילאין, ו'בינה' נקראת 'ישראל סבא ותבונה' וכפי שיתבאר בהקדמה דלהלן.

הנה גם החיות והבהמות יש בהם שכל, ויש חיות שחנן אותם השי"ת בשכל מרובה כמעט קרוב אל האדם, ויודעים לעשות כל מיני תחבולות כיצד להשיג את טרפם בחכמות גדולות שהאדם אינו יכול לעשותם, ובכל זאת, חלק המחשבה מסורה לאדם בלבד ולא לשאר הנבראים, כי האדם מסוגל להשתמש במחשבתו גם לעניינים שאינם נוגעים אליו, אלא לחשוב למה צבע השמים כחול, ולמה העשבים צומחים באופן כזה וכזה, בעוד החיות, אף שהן חכמות מאוד אך שכלם קשור אל המידות, להפעיל מחשבה כיצד לצוד את טרפם ולהשיג את מבוקשם, אבל אינן יכולות להתבונן בקומת המחשבה כשלעצמה, וזו מעלת האדם שיש לו קומת המחשבה עצמה, ולא רק מחשבה הקשורה לקומת המידות.

הנה יש מוחין המולידים את המידות, ומוחין אלו נקראים בכללות 'בינה' שהיא אם הבנים המולידה את המידות, ויש מוחין שאינם קשורים אל המידות אלא הוא קומת המחשבה עצמה והיא נקראת בכללות 'חכמה'.

אך מאחר והמידות מושפעות גם מבינה וגם מחכמה, כי גם הבינה וגם החכמה יש בהם בפרטות חלקים שקשורים אל המידות וחלקים ששייכים אל עצם החכמה, לכן מחלקים את המוחין באופן אחר, והוא שהקומה של בינה עצמה מתחלקת לשני חלקים, החלק העליון נקראת 'אימא עילאה', והחלק התחתון נקראת 'תבונה' שהיא אותיות 'בן ובת' לרמוז שהיא האימא של המידות הנקראים 'בן' ושל המלכות הנקראת 'בת'.

ועל דרך זה מתחלקת קומת החכמה עצמה לשני חלקים, החלק העליון נקרא 'אבא עילאה', והחלק התחתון נקרא 'ישראל סבא' על שם שהוא הסבא והמקור אל המידות הנקראות ישראל, ובכל אחד מהם יש קטנות ואח"כ גדלות, וזה סדרם:

חכמה		בינה	
גדלות ב'	אבא עילאה	גדלות ב'	אימא עילאה
קטנות ב'	עילאה	קטנות ב'	עילאה
גדלות א'	ישראל סבא	גדלות א'	תבונה
קטנות א'	סבא	קטנות א'	תבונה

ומעתה, במקום לומר שיש שני מוחין 'חכמה ובינה' מחלקים אותם באופן אחר, שיש שני מוחין, האחד 'אבא ואימא עילאין' [הנקראת בכללות חכמה], והשני 'ישראל סבא ותבונה' [ר"ת ישו"ת], הנקראת בכללות בינה].

קטנות וגדלות

ובכל אחד מהם יש שני שלבים, תחילה קטנות ואחר כך גדלות, כאשר תחילה יש 'קטנות וגדלות ראשון' של ישו"ת, ואחר כך 'קטנות וגדלות שני' של או"א עילאין.

וזהו ההבדל בין מוחין ד'קטנות וגדלות ראשון' [ישו"ת] לבין 'קטנות וגדלות שני' [או"א עילאין], כי מוחין ד'קטנות וגדלות ראשון' קשורים אל המידות, וכל המחשבות סובבות סביב האדם, ואף שמתבונן בגדלות ה', אך כל זה הוא כדי שיוכל 'להרויח' לעצמו, להתרומם ולהתעורר באהבת ה' ויראתו או לקבל שכר ותענוג וכיוצא ב. ובתחילה מתחבר לכך באופן של קטנות ואח"כ באופן של גדלות. ואילו מוחין ד'קטנות וגדלות שני' הם קומת המחשבה לחוד, להתבונן בתכלית הבריאה, ולייחד בחינות שונות, אף באם האדם לא יגיע לתועלת ולשכר על ידי מחשבות אלו, אלא הם לצורך גבוה, להביא נח"ד לבורא העולמים, או להגדיל את בחינת המלכות ולרומם קרן השכינה. ובתחילה מתחבר לכך באופן של קטנות ואח"כ באופן של גדלות.

והנה החלק הימין של הטבלה שלפנינו, דהיינו אבא עילאה וישראל סבא, נכנס על ידי שלוש מצות, כי הם נחלקים לשלושה קוים, ימין שמאל אמצע, ועל ידי המצה העליונה 'מוציא' מתפשט קו ימין של המוחין הללו לתוך המידות, ועל ידי המצה האמצעית 'מצוה' מתפשט קו שמאל, ועל ידי המצה התחתונה 'כורך' מתפשט הקו האמצעי. וכל אחד מהם, בין אבא עילאה ובין ישראל סבא, יש בו תחילה קטנות ואח"כ גדלות, הרי ארבע כוונות בכל מצה, תחילה קטנות וגדלות ראשון [דהיינו חיצוניות ופנימיות ד'ישראל סבא], ואחר כך קטנות וגדלות שני [חיצוניות ופנימיות ד'אבא עילאה].

והחלק השמאלי של הטבלה, דהיינו אימא עילאה ותבונה, נכנס על ידי ארבעה כוונות, כי הם נחלקים לשלושה קוים כנזכר, אלא שהקו השלישי עצמו מאחר שהוא ממוצע בין ימין לשמאל הרי הוא כולל בתוכו שני קוים, קו ימין נקרא חסדים וקו שמאל נקרא גבורות, ונמצא ארבע קוים. ובכל כוס מתפשט קו אחד שיש בו ארבעה שלבים הנזכרים, קטנות וגדלות א', וקטנות וגדלות ב'.

התפשטות המוחין במידות

וכיוצא בזה יש ארבע דרגות במוחין האלוקיים דהיינו ה'דעת' ה'יורד ומאיר בתוך המידות.

כי הנה המידות נולדות כשהם ז' מידות בלבד וחסר בהם ג' מוחין ח"ב"ד, ואבא ואימא מולידים מוחין אלו עבור המידות, אלא שהמוחין הללו מאחר שהם גבוהים מאוד באבא ואימא אינם יכולים לירד לתוך המידות מחמת רוב אורם, ולכן נכנסים ומתלבשים בתוך הכלים של נה"י דאימא [ונה"י דאימא מקבלים אח"כ כלים חדשים עבור האור שלהם], כאשר המוחין דחכמה שבימין מתפשט בתוך כלי הנצח שבימין, והמוחין דבינה בכלי ההוד שבשמאל, והמוחין דדעת בכלי היסוד שבאמצע]. ועיקר הגילוי הנוגע לפסח הוא של הדעת שבתוך כלי היסוד כמבואר בדרושי האר"י"ל.

ותחילה מקבלים המידות רק מחיצוניות נה"י המתפשט בתוך המידות, שזהו בחינת קטנות ראשון, ואחר כך מקבלים מפנימיות דנה"י שזהו גדלות ראשון.

ואחר כך מאיר אור גדול יותר, לא רק של נה"י דאימא [שהוא המוחין דישו"ת] אלא גם של חג"ת דאימא [שהוא המוחין ד'או"א עילאין]. וגם בהם יש הסדר הנזכר, שתחילה מקבלים המידות רק מחיצוניות חג"ת, שזהו בחינת קטנות שני, ואחר כך מקבלים מפנימיות חג"ת שזהו גדלות שני.

והביאור בזה הוא, כי בקומה העליונה של הרצון רוצה הקב"ה להטיב בלי גבול, אלא שכאשר הרצון יורד אל המידות, שם נעשה צמצום ברצון על ידי המידות שהם מלשון מידה וגבול, וכל ההנהגה מונהגת לפי מעשי האדם ומתרבה הדין. וכדי להמתיק הדין צריך לעלות אל המוחין ששם נמצא הרצון ולעורר שוב את הרצון ולהמשיכו בתוך המידות ועל ידי זה מאירים המידות עם אור הרצון והמוחין.

והנה המוחין יש בהם שתי קומות, האחת או"א עילאין ששם שולט ומאיר רק המחשבה העליונה כשלעצמה, שכל רצונה רק להטיב ולהאיר ולהשפיע בלי להתייחס אל המידות ואל מעשי התחתונים. והשנית היא ישו"ת הקשורה אל המידות ולכן אינה מאירה כ"כ כמו או"א עילאין.

וכדי לבנות את מידות ההנהגה, צריך שיהיו תחילה בלי מוחין לגמרי, וכך הם נולדים ונבנים עם כל הדין שבתוכם, כפי טבע המידות שחושבים רק מעצמם ואין להם דעת להתייחס אל הסביבה ולחשוב מאחריים. ורק לאחר שלב ה'עיצור' ששם נוצר נה"י ושלב ה'ניקה' ששם מתגדלים לחג"ת, מתחילים להכנס בהם המוחין שהם כח"ב המאירים בהם את הכח להמתיק הדין ולהשפיע לאחרים כי אין יחוד אלא לדעת, ואז יכולים המידות להשפיע אל המלכות באנפין נהירין.

ושלושה מוחין אלו כח"ב, הנה ה'בינה' שבהם הוא ישו"ת הנקרא קטנות וגדלות ראשון ומתפשט בז"א על ידי הכלים דנה"י דאימא, וה'חכמה' שבהם נקרא או"א עילאין הנקרא קטנות וגדלות שני ומתפשט בז"א על ידי הכלים של חג"ת דאימא, וה'כתר' שבהם הוא אור עליון של אריך אנפין הנקרא קטנות וגדלות שלישי ואינו מאיר בליל הסדר אלא בכתר דחג השבועות.

וזה סדר כניסת המוחין ולבושיהם, מלמטה למעלה:

תחילה מתפשט **קטנות א'** [חיצוניות נה"י דאימא-ישו"ת], שיש בו לבוש חיצוני ומוחין פנימי, כאשר ה'לבוש' הוא ריבוע דאה"ה, כוה: א', א"ה, אה"י, אה"י, שבגימטריא דם [כי אה"י הוא בחינת רצון, ולמטה מתגלה רק ריבוע שהוא בחינת אחרונים, דהיינו השפעה לאחר ריבוי של צמצום שאינה באה בבת אחת אלא עוד קצת ועוד קצת כדרך ריבוע]. והמוחין דקטנות [פנימיות נה"י דאימא] הוא שם אלקיים הרומז על דין וצמצום, ופרעה יונק מאותיות מ"י שבשם אלקים.

לאחר מכן מתפשט **גדלות א'** [פנימיות נה"י דאימא-ישו"ת], שיש בו ג"כ לבוש חיצוני ומוחין פנימי, כאשר ה'לבוש' הוא עשרה שמות אה"י [בינה], כמנין רד"ו, המאירים בעיבור ראשון, ולמטה מתגלים בבחינת אחי' כמנין דם. ומהם נעשה הולד, דם טוהר ודם טמא. והמוחין דגדלות הוא עשרה שמות הוי"ה [חכמה], ס"ר לראות, והוא נעלם בזמן העיצור.

אח"כ מתחיל להתגלות **קטנות ב'** [חיצוניות חג"ת דאימא - או"א עילאין], שיש בו לבוש חיצוני ומוחין פנימי, כאשר ה'לבוש' הוא ריבוע דאה"ה כנזכר. והמוחין דקטנות הוא האותיות שלאחר שם אלהיים דהיינו אכדט"ם, שהוא ממותק יותר, כפי שרואים לאחר הדין שהכל היה רחמים.

לאחר מכן מתפשט **גדלות ב'** [פנימיות חג"ת דאימא - או"א עילאין], שיש בו ג"כ לבוש חיצוני ומוחין פנימי, כאשר ה'לבוש' הוא עשרה שמות אה"ה כנ"ל. והמוחין דגדלות הוא עשרה שמות הוי"ה כנ"ל, כי תמיד הגדלות הוא שם הוי"ה, כי כאשר רואים את הוי"ה נגד העינים זה תמיד מאיר ללא הבדלים בכל מצב ובכל זמן.

[מתוך שיעור מ"ר שליט"א]

סיכום פרק א - דרכי העבודה

ב

כמו כן, מכלל עבודת 'ספירת המלכות' הוא לקבל על עצמו את עבודת השי"ת בדרך של 'קבלת עול', מתוך הרגשה של 'עבודת'.

ראשית הכל, זוהי המחשבה התמידית של 'מסירות נפש', שבה יהיה האדם מצייר בעיני רוחו איך שמקבל הוא על עצמו מיתה וכל מיני יסורים, למען קדושת שמו ית', לבלתי סור מאמונת השי"ת ימין ושמאל.

ובאמת, כל ענייני דקדוק ההלכה ותוספת הידור בפרטי המצות, יסודם ושוורשם הוא בכח 'ספירת המלכות'. מכיון שעיקר נקודת העבודה בזה היא 'חיצוניות העבודה', והוא הדקדוק במעשים של המצות. וכמו שמצינו בדברי רבותינו הפוסקים שבימי עשרת ימי תשובה [שכל מהותם הם 'ימי המלכות'] צריך לזהר בהם ביותר מפת עכו"ם, לפי שימים אלו הם ימי משפט ומלכות, ולכן צריך לזהר בהם בחלק של דקדוק המעשים להראות בכך את תוקף המלכות.

ג

אמנם, העולה על כולנה - רבה וגם גדלה חובת העבודה, שכל מעשיו של האדם יתקיימו 'לצורך גבוה ולא לצורך הדין', וצריך האדם שישים כל מבטו ומגמתו לטובת 'בנין המלכות'. וכבר העמיד לפנינו **רבינו הנפש החיים** בספרו (שער ב פרק יא) שפה ברורה ונעימה בענין זה, שכל ענין התפילה הוא בכדי שתתגלה 'ספירת המלכות' בכל תוקפה בכל העולמות. ולא יתפלל האדם לצורך עצמו למילוי חסרונותיו הפרטיים, אלא ישים כל מגמתו להשלים את צער השכינה, לגלותה וליתן לה תוקף וכן להשפיע ולהשלים את חלקה בבריאה. והדברים מיוסדים על דברי **מרנא האר"י**, שבאם מתכוין האדם בתפילתו לתועלת עצמו, אזי השכינה מקוננת עליו 'נתנני ה' בְּיָדִי לֹא אוֹכֵל קוֹם' (איכה ד), אולם אם המתפלל מכוין לתועלת השכינה מיד נענה, כמ"ש בתיקונים 'אם שכינתא תמן מיד פתחין ליה'.

וכן הורה לפנינו **רבינו הב"ח** (או"ח סימן מז) בדרכי לימוד התורה, שהוא בכדי שתשרה השכינה בקרבנו של האדם, ותמצא השכינה מנוח לכף רגלה בארץ. ונמצא, שעיקר כוחה של 'קדושת התורה' לקנות בקרבנו של האדם את 'מידת המלכות' בקנין נצח, הוא על ידי שיהיה נעשה לימודו של האדם על מנת לגלות בכך את שכינתו יתברך בעולם.

כן ראוי שיקבל האדם על עצמו 'קביעות עיתים לתורה', בכל יום בשעה קצובה ולמשך זמן קצוב, חוק בל יעבור. ואף אם הוא יושב על התורה יומם ולילה, מכל מקום יקבע לעצמו עת קבוע ללימודו, ובכך יהיה מקיים את עבודת 'ספירת המלכות', ובה הוא נותן חיות ומוון לשכינה הקדושה שהיא ב'ספירת המלכות'.

כמו כן, הזהירות ודקדוק ההלכה במצות 'כיבוד אב ואם' היא בכלל 'הארת ספירת המלכות', וכמבואר בגמ' קידושין (לא ב) שהיה רב יוסף קם מפני אמו לכבוד השכינה שמתלוות אליה [ועי' במה שביאר המהרש"א שם].

ובאמת, העבודה הגדולה שבעבודות בדרכי 'עבודת המלכות', לכל מי שזכה לישא אשה, הוא הזהירות העצומה בכבוד ביתו. שהרי האשה היא היא

אחר שלמדנו בסייעתא דשמיא בדברי **רבינו הרמח"ל** את יסודות העבודה שיש גוון של 'ספירת המלכות', כפי הדרך המיוחדת של 'מלמטה למעלה'. התבוננו וראינו, כי עדיין ישנו צורך גדול לערוך שולחן ולפרוס מפה לפני עובדי ה' היקרים - להורות לפניהם נקודות של 'עבודה למעשה' בדרכי עבודת ה' המלכות, ועל ידי זה ישמע חכם ויוסף לקח לפלס נתיב לליבו, ולמצוא לעצמו דרך עבודה כפי מזגו וטבעו המיוחד לו מן השמים. אולם כמוכבן שיש להבהיר, כי אין בדברינו אלה משום קביעת מסמרות מה הם דרכי החיזוק הנכונים לכל אדם, אלא כל ערום יעשה בדעת לראות את הדבר שליבו חפץ בו, לחזק בו את בדקי ביתו הפנימיים.

וכל חיזוק קטן כגדול, שיקבע בו האדם דרך סוללה למשך מ' יום שלימים ורצופים, לבל יפנה ממנה ימין ושמאל. אזי יראה בזה נפלאות ממש. וזכה להרגיש כי שוכנת בו השכינה, וליבו ומחשבתו מתקדשים ומיטהרים מן הקליפה החיצונית החוצצת בינו לבין אביו שבשמים. ויהיה עולה ומתעלה על ידי כך מדרגא לדרגא בסולם העולה בית אל.

א

'נקודת העבודה בספירת המלכות' היא, שיהיו עיניו וליבו של האדם תלויות למי שאמר והיה העולם, ויִרְאֶה בכל דבר ודבר הסובב אותו - את ידו הגדולה של השי"ת המנווטת אותו, ואת כל הברואים כולם. ולכן ראוי שימצא האדם לעצמו הנהגות וקבלות טובות, שבהם יהיה מכריח את עצמו להיות נסמך ונשען בתמידות על שולחנו של מקום.

ראשית הכל, בענין עסק לימוד התורה וקיום המצות. ראוי שיקבל האדם על עצמו - כי קודם תחילת כל לימוד או תפילה, יתפלל הוא בתחנונים מעומקא דליבא לפני המקום, שיקבל סייעתא דשמיא גדולה ויזכה ללמוד ברציפות ללא הפרעות כלל, ושהיה דברי הסוגיא מאירים וברורים לו, ויהיה משיג את חלקו המיוחד לו בתלמודו.

וכן הוא גם קודם התפילה, ירבה בתפילה מעומקא דליבא - שתהיה דעתו יפה עליו, וינצל מכל המחשבות הטורדות ועולות בתוך התפילה. ומעל הכל, בברכות 'תפילת העמידה' יהיה מבקש את צרכיו מתוך הרגשה שלימה של 'דל ועני דלית ליה מגרמיה כלום', וכל חיותו היא רק על ידו יתברך בלבד [ויש לזה עיצות ואפשרויות רבות, כגון בזמן הכרעה וההשתחויות - לחוש הרגשת שפלות ועבדות. וכן ישנם המקפידים להתפלל עם אצבע בתוך הסידור, כיון שיש בזה גם כן הרגשה של 'עבודת', וכנהנה רבות].

וכן הוא לענין אדם שהוא בעל אשה ובנים, ראוי שיקבל על עצמו בתוקף - לבלתי ללוות ממון מאדם לצורך מחייתו [כאשר אינו יודע מהיכן יפרע את ההלוואה הזאת], מכיון שהקב"ה זן ומפרנס אותו לפי כל הצטרכויותיו. ויהיה עיקר עיסוקו בעבודת הביטחון בהשי"ת שיספק לו את כל צרכיו, וירגיש את עצמו תמיד בבחינה זו של 'כעני עבדים אל יד אדוניהם וכעני שפחה על יד גברתה - כן ענינו אל ה' אלהינו עד שיחננו'.

המרכבה של ספירת המלכות, וכמבואר בדברי **הזוה"ק** (בא לז ב) 'האי כתרא דאתקרי זאת אתקרי אשה כד"א (בראשית ב) לזאת יקרא אשה, אמאי כי מאיש לוקחה זאת'. ומפני, שכל בניינה ומחותה של האשה הוא אינו מכח עצמה, אלא נלקחה היא בכל חלקיה מן האיש, והיא זו המגלמת בשלימות את ההגדרה של 'לית לה מגרמה כלום'. וכבר ידוע בבית המדרש לשובו הזהב של **רבינו החזו"א** באגרתו 'כיצד משמחה - טבע שלה להתענג על חינה בעיניו, ואליו עיניה נשואות. וזה הדריכנו **רבינו הנועם אלימלך** ביצעטל קטן' (אות ה), שבראיית אשה יצייר לפניו את השם 'אדני'.

ועל דרך זה 'תן לחכם ויחכם עוד', הן באכילה ושתייה, והן במנוחה, והן בריאה ובשמיעה. ובעיקר, ההתחזקות לימנע ממורא בשר ודם, ומכל שאר הברואים, מחמת ההרגשה שאין לפניו אלא 'גילוי שכינה בלבד'. הנה - בכלום, צריך שתהיה כל מבטו ומגמתו של האדם, לחשוב ללא הרף על 'נקודת הקדושה' הפנימית שטמונה וקיימת כאן. ומה ה' אלוהיו רוצה ממנו, בכל הדברים שנקרים לפניו.

וכבר הזכרנו את חכם הגדול של 'עבודת הייחודים' שהאיר לפנינו **מרנא האר"י זיע"א**, שיש בכוחם לרומם ולגדל את האדם עד אין חקר ואין שיעור בכל דרכי עבודת השי"ת.

ודוגמא לדבר - כאשר אדם חפץ להרגיש את מציאות השי"ת בהיית הבריאה, שזו היא גם כן מכלל 'קומת ספירת המלכות', אזי ראוי - שיחשוב האדם בשם של 'ספירת המלכות', שהוא שם הוי"ה בניקוד צבאו"ת כזה יְהוָה, וכן יכול לכוין בשם אדני, ובזמן זה יעורר את כח הרגשתו, 'לחיות' את בהירות האמונה, ואת מציאות השי"ת בבריאה, ובכך יזכה לקנות קנין של אמונה שלימה בקרבו. ובאמת, אין די לחשוב **באותיות השמות** לבדם ללא הרגשת דביקות. אלא צריך שבתוך כדי מחשבתו בשמות הקדש, ישתדל לקנות בעצמו **הרגשה חזקה** של מציאות הבורא שמחיה ומקיימת את הבריאה כולה, עד שירגיש בעצמו הרגשה של 'תלות מוחלטת' בהשי"ת. ויארץ לְשִׁנּוֹת וְלְשַׁלֵּשׁ - כפי כח נפשו - בהרגשות הללו יחד עם כונת השם. עד שיחוש בעצמו, במידת מה, הארה של דביקות שמשתרשת בקרבנו. ועצם ההרהור והמחשבה בשם קדוש זה - נוסכת ומשפיעה על האדם כח של הכרה והרגשה, להתלהט ולהעמיק מאוד, ובכך יבא לקנות בעצמו את קנין האמונה בליבו. וכך הוא הדרך בכל קנייני 'ספירת המלכות', שבכח ההתבוננות והעיון בייחודים יזכה להשריש עמוק עמוק בקרב ליבו.

ואכן, הדרך הראויה לאדם החפץ לידבק בעץ החיים הוא, להרבות ליחוד ולשלב במחשבתו את ב' השמות 'הוי"ה' 'אדני' כאחד, בשם 'א ד ו נ ה י מפני, ששם הוי"ה הוא מורה על הכח המהוה והמקיים של הקב"ה בעולמו, ובשם זה ישנה הנהגה בדרך גילוי לכבוד השי"ת בעולמו. אולם שם 'אדני' אינו מורה על גילוי כוחו של הבורא המשפיע בבריאה, אלא שיש בכך שורש לברואים, וזה מורה שם 'אדנות' שהקב"ה הוא אדון על הנבראים. ובכח ייחוד ב' השמות הללו כאחד, זוכה האדם להעלות את השכינה, ולגלות בתוך חשכות הטבע את שמו של הקב"ה, ונמצא שבבריאה עצמה נעשה היכר לשמו של הקב"ה.

וזו היא תכלית כל התורה כולה, ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, לגלות את השכינה בתחנונים.

הבין מה הוא אומר לו, אמר לו - למה אינך מבין, אתרוג דא ליבא (זוהר ח"א רכא), וזה צריך להכין גם לחג הפסח (בית אברהם, פסח)

דהנה המצה קראו בזוה"ק מיכלא דמהימנותא (תצוה קפג); וצריך להתבונן על איזה אמונה מורה הוראת המצה. ונראה לומר, דהנה הלחם חמץ מגביה את עצמו ועושה פעולה בעצמו זולת פעולת האומן שעשאה, כי האומן לא עשאה רק כפי שיעור גודל הקמח והמים, והעיסה מגבהת את עצמה אחר כך בפעולתה יותר ממעשה האומן ויוצאת מן הגדר וגבול שגבלה האומן, משאי"כ המצה נשארת בגבולה וגדרה שהגבילה האומן כו'. וזהו שאמר הכתוב 'ושמרתם את המצות', שלא תבא העיסה לידי חימוץ וגבהות ותנועות יותר מפעולת האומן, והוא להוראה שהכל בהשגחת המשגיח הפועל אומן ית"ש המשדד כל הטבעיים והמזלות, וכל הדבר הנעשה בטבע הכל הוא בהשגחתו. (בני יששכר, ניסן מאמר ד דרוש א)

מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, ואין הכוונה על הסיפור בלבד שעל זה אין צריך חכמה שהיא הכל דברים כתובים, רק העיקר כמו שאמרנו להכניס הבהירות בלבד כאילו הוא יצא ממצרים ושירגיש זה בנפשו כמו שהרגישו אז השמחה והחירות כשיצאו בליל זה, וע"ז אמרו כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח ואף שהוא גם בפשוטו וכמו שהביאו אחר כך שהיו מספרין ביציאת מצרים כל אותה הלילה כו' אבל העיקר להכניס בהירות הזה בלבד. (פרי צדיק, חג הפסח אות ג)

והנה בכל שנה ושנה מתעורר זה, יכול האדם לפי בחינתו ומדיגתו להוציא את עצמו מתוך הקליפות. וזהו ענין בדיקת חמץ. היינו שכל אדם יבדוק עצמו מהמדות שיש לו ואח"כ אם ימצא אצלו איזה מדה רעה ח"ו, יבער אותה מכל וכל ע"י התשובה שלימה שיקבל האדם על עצמו שלא לעשות עוד כזאת. וזהו בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, היינו שממש צריך האדם בעת הזאת שיצא ממצרים שהם הקליפות ומן השמים יטיעוהו. (אוהב ישראל, פסח)

תחילה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים, פירוש שעתה נפתח לו שער ופתח והתחלה להיות מכאן ואילך נקרא קודש, אף שהיה משוקע מקודם בעבירות, והגם שלפי השכל והטבע אי אפשר זה, לזה אומרים "זכר ליציאת מצרים", שהיינו גם כן משוקעים עוד במ"ט שערי טומאה וכמעט נשקענו רק שהשי"ת עשה לנו נס, והנס הזה הוא שער שבכל עת שנצרך לזה לצאת משיקוע הטומאה לקדושה, יוציא אותנו השי"ת על ידי הזכר של יציאת מצרים. (זרע קודש, בא)

מרון הרה"ק מקוברין שאל פעם אחת את ר' מרדכי ברח"ל, כשהלה קיבל ממנו ברכת פרידה לנסוע לביתו לחג הפסח, אם יש לו אתרוג לפסח, נשאר עומד כמשתומם, שלא

חכם לב | סידרת מאמרים כסוגיית הייחודים - מיוסד על שיעורי מו"ר שליט"א מאת אהר מחכמי ורבני החבראי שליט"א

מאמר א מהותם של הייחודים

עבודת הייחודים של האדם

ידיעה גדולה ונכבדה למידים אנו מדברי רבינו האר"י זיע"א, בשער רוח הקדש. כי מלבד חכמת פנימיות התורה - שכולה עוסקת בידיעת ובהבנת פנימיות התורה, לעומקה ולרוחבה. ישנה עוד קומה שלימה של סוגיית הייחודים, שהם בבחינת 'המצוות המעשיות' של חכמת הפנימיות.

ומהות עניינם של הייחודים הם, שזיהה האדם עוסק לחשוב מחשבות בענייני צירוף יש שמיים הנכבד והנורא. בכל אותיותיו ובכל מילוייו. ובכך הוא זוכה להאיר מזיו כבודו ית' המסתתר ונעלם בבריאה, ולהשפיע את גילוי כבוד שם קדשו ביתר שאת וביתר עוז בעולמו. ומטהר בכך את העולמות כולם, וכן זוכה לתקן בכך את אשר כל פגם וקלקל בנפשו במשך ימי חייו. וגם זוכה בזה לתקן מה שעיוותו וקלקלו אחרים במעשים שאינם ראויים, ועל ידי כח הייחודים זוכה הוא להעלות הכל ולהשיבם אל הקדושה.

מעלת הייחודים נשגבה מאד

וכל כך גדולה היא מעלת הייחודים, עד שהתבטא עליהם מרנא האר"י זיע"א שגדולים הם מלימוד התורה; וכמו שכתב רבינו חיים ויטאל '...יום א' הייתי לפניו, ונתעכתי חדש ימים שלא עשיתי שום יחוד מן הייחודים סודר לי, והביט בפרצופי ואמר לי אם תעזיבני יום יומים אעזבך, ואתה גורם בזה נזק גדול שתגרום שיתפרשו ממך הנשמות שרוצות להדבק בך. ונתתי לו טענה שהייתי רוצה לעסוק בתורה באותו זמן, ובפרט שלא היו באים כפי הראוי אותם הנשמות בגלוי. והשיב לי, שעם כל זה לא אמנע מלעשות הייחודים ההם בכל יום, כי הוא גדול מעסק התורה - כי הוא מייחד העולמות העליונים, והוא עסק התורה ויחוד הכל יחד. והזוהירני, שכאשר אייחד הייחודים שלא תהיה כוונתי להמשיך הנשמה אלא לתקן למעלה; (ספר שער הגלגולים דף כא ב).

ובזוהר (פרשת פקודי - היכלות, רנא א) שנינו 'זכאה חולקיה מאן דידיע גנוי דמאריה, ליחדא ליה ולקדשא שמייה דמאריה דתירא, למזכי ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי. ובביאור הגר"א שם (בד"ה מאן דידיע) כתב, 'זהו ללמוד על מנת לעשות. וזהו המעשה שאמרנו כל שמעשיו מרובין מחכמתו וכו'. וע"ז אמרו לא הלימוד עיקר אלא המעשה'.

ובתיקוני זוהר (תיקון סו) שנינו, '...אבל איננו דידיעין אילנא דקב"ה דאיהו עץ החיים' וכו', ובביאור הגר"א שם, 'אבל איננו דידיעין ר"ל לכוין כוונות ויחודים אותן היודעין הכוונות על בורין כל שם האיך יוצא משם הוי"ה' וכו', והרחיב בזה הרבה בדבריו שם.

ודועים הם דברי רבינו הרמח"ל זיע"א במכתבו לרבו, '...אך האמת הוא כי שנים שקדתי על ענין הייחודים, ליחד ייחודים כמעט בכל רביעי שעה יחוד אחד, כאשר אני מתמיד גם עתה תהלות לאל. וגם ראיתי לעמוד בטהרה. אך תענית לא עשיתי הרבה, כי אם זאת היתה לי התמדת הייחודים. ושרש הכל הארת המדרגה אשר שלטה בזמן ההוא, ולקח הקב"ה אותי לכלי כאשר חפץ'.

ויש מקום להתבונן, מהי ה'נקודה הפנימית' של עבודת הייחודים. עד שכל כך שגבחה וגם גדלה מעלתם של העוסקים בה ומתפקדים על דלתותיה. וזו היא עיקר השאיפה לכל העוסקים בתורת ה' צבאות, לבא לידי מעלת 'ללמוד על מנת לעשות', וכדברי מרנא הגר"א. והענין הזה טעון פירוש ובירור הגון.

ומלאה הארץ דעה את ה'

הננו להודיע לקהל הקדוש החפצים להכנס לפרד"ס התורה
בי כעוזה"י עלה בידינו לייסד

רשת כוללי ערב

ללימוד פנימיות התורה ע"פ דרכי העבודה
בהכוננת מו"ר הגה"צ רבי יהואל יהושע שיינפלד שליט"א

בית שמש רח' רבי יצחק נפתא 2 רמב"ם 4' ד'	מודיעין עילית רח' מהר"ל 11
ירושלים רח' הרב ג'ן 4	ביתר עילית רח' המגיד ממעורש 47

התאולה תורה על ידי תורה הטהרה, ואם ילמדו את חידושי - נשא פתוליה בירושלים וילא ברוך" (נחמ"ק נצח קבר. ב.)
זכאלה אתה פסח אמת אתו סו, והשיב יי, פאת תרין, כעת סיפורם לישודן ויתחלו בעולם שיטת מציאותך ויתנה מה
שילמדו אותך וחסות, ויבולו גם תהיה רעיונות יחידים תעליית סמך" (אגרות הבעש"ט)
הא' זלה וזאת לא היה רק ע"י ליבד התורה, ועיקר התאולה תהיה לליבדן הקבלתי" (אנן שלמה לחי"א. פרק יא אית"ט

נפשי חמדה בצל ירך לדעת כל רז סודך

כפסגות ההבל ימסרו שיעורים לפתוחים באודיש ובלשח"ק
פרשים ודרשמה: 05041-27418 קרית ספר 05271-17176 ביתר 05484-94810

רשת וישיבת "כתר שם טוב" באר"ק מבשירות מו"ר הגה"צ רבי יהואל יהושע שיינפלד שליט"א
רח' מהר"ל 11 מודיעין עילית | רח' הרב ג'ן 4 ירושלים | סניף כתר מליבית לתאמת ספר קבלה בדרכי העבודה

הננו לבשר לעולם הישיבות על מיוזם מיוחד - "שואלין ודורשין" - פסח

בו ילמדו בחורי הישיבות הקדושות את הקמעים המוכתרים של ספרי החסידות
שנעתקו בתוך "אש המועדים" לפסח, או שאר ספרי חסידות בענייני הפסח

הלומדים מדי יום בערבי פסחים יכנסו להגרלה
לשבת קבוצתית ומושקעת "שבת לאור הבעש"ט" בתכנית מיוחדת עם משפיעי אש החסידות

לומדים << נרשמים במערכת הטלפונית 0330-44444 >> ננסיים להגרלה << בוחרים קבוצה אישית [כעת לבחורי ישיב"ג בלבד] >> מתעלים בשבת שכולה אור ופנימיות